

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2014. december 18.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Szociálpolitika — Elbocsátás — Indok — A munkavállaló elhízása — Az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elve — Hiány — 2000/78/EK irányelv — A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód — Minden, fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma — »Fogyatékoság« fennállása”

A C-354/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a retten i Kolding (Dánia) a Bírósághoz 2013. június 27-én érkezett, 2013. június 25-i határozatával terjesztett elő az előtte

a Karsten Kaltoft nevében eljáró **Fag og Arbejde (FOA)** és

a Billund Kommune nevében eljáró **Kommunernes Landsforening (KL)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. június 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a K. Kaltoft nevében eljáró Fag og Arbejde (FOA) képviselőjében J. Sand advokat,
- a Billund Kommune nevében eljáró Kommunernes Landsforening (KL) képviselőjében Y. Frederiksen advokat,
- a dán kormány képviselőjében C. Thorning és M. Wolff, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Clausen és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. július 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: dán.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az uniós jog általános elveinek, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvnek (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a K. Kaltroft nevében eljáró Fag og Arbejde (FOA) munkavállalói szakszervezet és a Billund Kommune (Billund község, Dánia) nevében eljáró Kommunernes Landsforening (KL) (dán települési önkormányzatok országos szövetsége) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya K. Kaltroft állítólagosan elhízásán alapuló elbocsátásának jogszerűsége.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2000/78 irányelv (1), (11), (12), (15), (28) és (31) preambulumbekzdése értelmében:

„(1) Az [EUSZ] 6. cikkével összhangban az Európai Unió a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartása és a jogállamiság elvein alapul, amely alapelvek közösek a tagállamokban, és a közösségi jog általános elveiként tartja tiszteletben az alapvető jogokat, ahogyan azokat [a Rómában, 1950. november 4-én aláírt] Európai egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományából erednek.

[...]

(11) A valláson, meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés megghiúsíthatja az EK-Szerződés célkitűzéseinek a megvalósítását, különösen a foglalkoztatás magas szintjének és a magas szintű szociális védelemnek az elérését, az életszínvonal növelését, az életminőség javítását, a gazdasági és szociális kohéziót és szolidaritást, valamint a személyek szabad mozgását.

(12) E célból minden közvetlen vagy közvetett, valláson, meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést az ezen irányelv hatálya alá tartozó területeken a Közösségen belül meg kell tiltani. [...]

[...]

(15) Azoknak a tényeknek a megítélése, amelyek alapján közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni, a nemzeti joggal vagy gyakorlattal összhangban a nemzeti igazságszolgáltatásra vagy egyéb, illetékes hatóságokra tartozik. Az ilyen tagállami előírások rendelkezhetnek arról, hogy a közvetett megkülönböztetés [helyesen: közvetett hátrányos megkülönböztetés] minden eszközzel, akár statisztikai bizonyítékok alapján is megállapítható.

[...]

(28) Ez az irányelv minimális elvárásokat határoz meg, így lehetőséget biztosít a tagállamoknak, hogy kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. Ezen irányelv végrehajtása a tagállamok egyikében sem igazolja a már elért szinthez képest történő visszalépést.

[...]

(31) A bizonyítási teher szabályai megváltoztathatók, amikor hátrányos megkülönböztetés esetének alapos gyanúja merül fel. Az egyenlő bánásmód elvének hatékony alkalmazása érdekében a bizonyítási teher visszashál az alperesre, amikor a hátrányos megkülönböztetés bizonyított. Azonban nem az alperes feladata annak bizonyítása, hogy a felperes egy bizonyos valláshoz, meggyőződéshez tartozik, egy bizonyos fogyatékossga van, egy bizonyos életkorban van, vagy bizonyos szexuális irányultsággal rendelkezik”.

4 Ezen irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékossgon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.”

5 Az említett irányelv 2. cikkének (1)–(2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) A (1) bekezdés alkalmazásában:

a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján;

[...]”

6 Ugyanezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja így rendelkezik:

„A Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztisztviselőket [helyesen: állami szerveket] is, a következőkre tekintettel:

[...]

c) alkalmazási és munkakörülmények [helyesen: alkalmazási és munkafeltételek], beleértve az elbocsátást és a díjazást”.

7 A 2000/78/EK irányelv 5. cikkének szövege az alábbi:

„Az egyenlő bánásmód elvének a fogyatékos személyekkel kapcsolatban történő végrehajtása céljából ésszerű intézkedéseket kell bevezetni. Ez azt jelenti, hogy a munkaadóknak meg kell tenniük a megfelelő és az adott esetben szükséges intézkedéseket, hogy a fogyatékos személy számára lehetővé váljon a munkához jutás, a munkában való részvétel, az előmenetel, az át- vagy továbbképzés, kivéve, ha az ilyen intézkedés aránytalanul nagy terhet ró a munkaadóra. Ezt a terhet nem lehet aránytalanul nagyra tekinteni, amennyiben az adott tagállam foglalkoztatási politikájának intézkedései ezt kielégítően ellensúlyozzák”.

8 Ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok bevezethetnek, illetve fenntarthatnak olyan intézkedéseket, amelyek az ezen irányelvben meghatározottaknál kedvezőbbek az egyenlő bánásmód elvének védelmét illetően.”

9 Az említett irányelv 10. cikkének (1)–(2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A tagállamok nemzeti igazságszolgáltatási rendszerüknek megfelelően megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy azok a személyek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozhatnak, amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt, akkor az alperes kötelessége annak bizonyítása, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét [helyesen: hogy biztosítsák, hogy amikor azok a személyek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkoznak, amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt, akkor az alperes kötelessége annak bizonyítása, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét].

(2) Az (1) bekezdés nem akadályozhatja meg, hogy a tagállamok olyan bizonyítási szabályokat vezessenek be, amelyek kedvezőbbek a felperes számára.”

A dán jog

10 A 2000/78 irányelvet a dán jogba a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló törvény módosításáról szóló, 2004. december 22-i 1417. sz. törvény (lov nr. 1417 om ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m. v.) ültette át.

11 E törvény 2008. december 16-i 1349. sz. rendelettel egységes szerkezetbe foglalt változata (a továbbiakban: hátrányos megkülönböztetés elleni törvény) 1. §-nak (1) bekezdésében az alábbiakat mondja ki:

„E törvény alkalmazásában hátrányos megkülönböztetésnek tekintendő a fajon, bőrszínen, valláson vagy meggyőződésen, politikai véleményen, szexuális irányultságon, életkoron, fogyatékoságon, nemzeti, társadalmi vagy etnikai származáson alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés.”

12 Az említett törvény 2. §-nak (1) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„A munkáltató nem alkalmazhat a munkavállalók vagy a rendelkezésre álló állásokra jelentkezők között hátrányos megkülönböztetést a felvétel, elbocsátás, áthelyezés, előléptetés terén, illetve a díjazás és a munkafeltételek kapcsán.”

13 Ugyanezen törvény 2a. §-a szerint:

„A munkáltatóknak meg kell tenniük a megfelelő és az adott esetben szükséges intézkedéseket, hogy a fogyatékos személy számára lehetővé váljon a munkához jutás, a munkában való részvétel, az előmenetel, az át- vagy továbbképzés. E kötelezettség nem áll fenn, ha aránytalanul nagy terhet ró a munkáltatóra. Ezt a terhet nem lehet aránytalanul nagyra tekinteni, amennyiben közigazgatási intézkedések ezt kielégítően ellensúlyozzák.”

14 A hátrányos megkülönböztetés elleni törvény 7. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„Aki a 2–4 §-ban előírt jogai megsértése folytán kárt szenvedett, igényelheti annak megtérítését.”

15 E törvény 7a. §-a így rendelkezik:

„Ha valamely személy úgy véli, hogy a 2–4. cikk megsértése folytán sérelmet szenvedett, és tényekkel támasztja alá közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés fennállását, az alperes feladata annak bizonyítása, hogy az egyenlő bánásmód elvét nem sértették meg.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 16 1996. november 1-jén a Billund Kommune, dán közigazgatási szerv, határozott idejű szerződéssel felvette K. Kaltoftot családinapközi-üzemeltetőként, gyermekek saját otthonában történő gondozása céljából.
- 17 A Billund Kommune ezt követően, 1998. január 1-jei hatállyal, határozatlan idejű szerződéssel alkalmazta családinapközi-üzemeltetőként. K. Kaltoft e feladatát körülbelül tizenöt évig látta el.
- 18 Az alapeljárás felei nem vitatják, hogy K. Kaltoft azon egész időszak folyamán, amely alatt a Billund Kommune alkalmazásában állt, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) fogalom meghatározása értelmében mindvégig „elhízottnak” minősült, amint az elhízás a WHO „betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák nemzetközi statisztikai osztályozásának” (CIM 10) E66. kódja alatt szerepel.
- 19 K. Kaltoft kísérletet tett a fogyásra, és a Billund Kommune egészségügyi politikája keretében 2008 januárjától 2009 januárjáig pénzügyi támogatást nyújtott számára ahhoz, hogy edzéseket látogathasson és sportolhasson. K. Kaltoft, a korábbi kísérletekhez hasonlóan, a leadott kilókat ismét visszahízta.
- 20 2010 márciusában egyéves, családi okokkal indokolt szabadságot követően, K. Kaltoft újból munkába állt családinapközi-üzemeltetőként. Ezt követően több alkalommal előre be nem jelentett látogatást tett nála a családinapközi-üzemeltető felelőse, aki K. Kaltoft leadott kilóinak számáról érdeklődött. E látogatások folyamán a családinapközi-üzemeltető felelőse meggyőződhetett arról, hogy K. Kaltoft súlya lényegében változatlan.
- 21 A Billund Kommune területén élő gyermekek számának csökkenése folytán a 2010-es év harmincnyolcadik hetétől kezdve csak három gyermeket bíztak K. Kaltoft gondozására azon négy helyett, amelyre jogosultsága szólt.
- 22 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint a Billund Kommune tanfelügyelőit felkérték arra, hogy tegyenek javaslatot egy elbocsátandó családinapközi-üzemeltető személyére, és a családinapközi-üzemeltető felelőse a beérkezett javaslatok fényében úgy határozott, hogy K. Kaltoft lesz az érintett személy.
- 23 2010. november 1-jén K. Kaltoftot telefonbeszélgetés útján tájékoztatták arról, hogy a Billund Kommune az elbocsátását tervezi, ami az állami alkalmazottak elbocsátása esetén alkalmazandó meghallgatási eljárás lefolytatását tette szükségessé.
- 24 Ezt követően, ugyanezen a napon, a családinapközi-üzemeltető felelőse és a személyzet képviselőjének jelenlétében tartott megbeszélésen K. Kaltoft kérdést tett fel arra vonatkozóan, hogy miért ő az egyetlen olyan családinapközi-üzemeltető, akit elbocsátanak. Az alapeljárás felei egyetértenek abban, hogy K. Kaltoft elhízása szóba került e találkozó alkalmával. Nem értenek egyet ugyanakkor a tekintetben, hogy e találkozón hogyan került szóba K. Kaltoft elhízása, és abban sem, hogy elhízását milyen mértékben vették figyelembe azon döntési folyamat során, amely az elbocsátásához vezetett.
- 25 2010. november 4-i levelével a Billund Kommune formálisan értesítette K. Kaltoftot az elbocsátására vonatkozó szándékáról, és felhívta őt arra, hogy adott esetben tegye meg erre vonatkozó észrevételeit. Az említett levél arról tájékoztatta K. Kaltoftot, hogy a tervezett elbocsátásra „a csökkenő

gyerekszámra tekintettel elvégzett konkrét vizsgálat alapján, és az ebből következő munkateher értékelését követően” került sor, „amelyek súlyos pénzügyi következményekkel járnak mind a gyermekgondozási szolgálatra, mind annak szervezetére”.

- 26 K. Kaltoft számára nem indokolták meg konkrétan, hogy miért éppen neki mondtak fel a családinapközi-üzemeltetők közül. Ő volt az egyetlen olyan üzemeltető, akinek felmondtak a munkateher állítólagos csökkenésének indokával.
- 27 Miután a Billund Kommune határidőt állapított meg számára észrevételeinek megtételére, K. Kaltoft 2010. november 10-i levelében kifejezésre juttatta azon meglátását, hogy elbocsátásának oka elhízása volt.
- 28 2010. november 22-i levelével a Billund Kommune felmondott K. Kaltoftnak, tájékoztatva őt arról, hogy ezen elbocsátásra „a csökkenő gyerekszámra tekintettel elvégzett konkrét vizsgálat alapján” kerül sor. A Billund Kommune nem fűzött észrevételt K. Kaltoft a 2010. november 10-i levelében az elbocsátása valódi indokára vonatkozóan kifejtett meglátásához.
- 29 A K. Kaltoft nevében eljáró FOA keresetet nyújtott be a retten i Kolding (koldingi bíróság) előtt azt állítva, hogy K. Kaltoft az elbocsátása során elhízáson alapuló hátrányos megkülönböztetést szenvedett, és e hátrányos megkülönböztetésre tekintettel kártérítésben kell részesülnie.
- 30 E körülmények között a retten i Kolding ügy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Sérti-e az elhízás alapján a munkaerőpiacon történő általános vagy valamely állami munkáltató általi különös hátrányos megkülönböztetés az uniós jogot, ahogy az például az Európai Unióról szóló szerződés alapvető jogokra vonatkozó 6. cikkében kifejezésre jut?
- 2) Közvetlenül alkalmazandó-e az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés esetleges uniós jogi tilalma valamely dán állampolgár és a munkáltatója – valamely hatóság – közötti viszonyra?
- 3) Amennyiben a Bíróság úgy véli, hogy az Európai Unióban fennáll az elhízás alapján a munkaerőpiacon történő általános vagy valamely állami munkáltató általi különös hátrányos megkülönböztetés tilalma, úgy adott esetben a megosztott bizonyítási tehernek megfelelően kell-e elvégezni annak vizsgálatát, hogy megsértették-e az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés esetleges tilalmát, és így a tilalom hatékony végrehajtásához, azokban az esetekben, amelyekben a hátrányos megkülönböztetés valószínűsíthető, a bizonyítási terhet az alperes munkáltatóra kell telepíteni [...]?
- 4) A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló[...] 2000/78/EK tanácsi irányelv által nyújtott védelem hatálya alá tartozó fogyatékosnak tekinthető-e az elhízás, és adott esetben mely kritériumok relevánsak azon szempontból, hogy konkrétan valamely személy elhízására kiterjed-e a fogyatékoság alapján történő megkülönböztetés említett irányelvben foglalt tilalma által nyújtott védelem?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 31 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az uniós jogot akként kell-e értelmezni, hogy az kimondja az önmagában az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazandó általános elvét.

- 32 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog általános elvei közé tartozó alapjogok között szerepel a hátrányos megkülönböztetés általános tilalmának elve, e tilalom tehát köti a tagállamokat, amennyiben az alapügyben szereplő nemzeti tényállás az uniós jog hatálya alá tartozik (lásd, ebben az értelemben: Chacón Navas ítélet, C-13/05, EU:C:2006:456, 56. pont).
- 33 E tekintetben megállapítandó, hogy az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés egyetlen rendelkezése sem tiltja az önmagában az elhízáson alapuló hátrányos megkülönböztetést. Jelesül sem az EUMSZ 10. cikk, sem az EUMSZ 19. cikk nem utal az elhízásra.
- 34 Közelebbről az EUMSZ 19. cikk tekintetében a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy e cikk csupán az Unió hatáskörét szabályozza, és nem említi az önmagában az elhízáson alapuló hátrányos megkülönböztetést, így nem szolgálhat az Európai Unió Tanácsa ilyen hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló intézkedésének jogi alapjául (lásd, analógia útján: Chacón Navas ítélet, EU:C:2006:456, 55. pont).
- 35 A másodlagos uniós jog sem mondja ki az önmagában az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazandó általános elvét. Közelebbről a 2000/78 irányelv nem tesz említést az elhízásról mint a hátrányos megkülönböztetés okáról.
- 36 Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint nincs helye a 2000/78 irányelv tárgyi hatálya analógia útján történő kiterjesztésének az irányelv 1. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt okokon alapuló hátrányos megkülönböztetésen túlra (lásd: Chacón Navas ítélet, EU:C:2006:456, 56. pont; Coleman-ítélet, C-303/06, EU:C:2008:415, 46. pont).
- 37 Következésképpen az elhízás önmagában nem tekinthető olyan oknak, amellyel kiegészítendőek azok, amelyek alapján történő hátrányos megkülönböztetést tiltja a 2000/78 irányelv (lásd, analógia útján: Chacón Navas-ítélet, EU:C:2006:456, 57. pont).
- 38 A jelen ügyben a Bíróságnak megküldött ügyiratok egyike alapján se vonható le az a következtetés, hogy az alapügy tárgyát képező helyzet, amennyiben annak tárgya állítólagosan az önmagában az elhízáson alapuló elbocsátás, az uniós jog hatálya alá tartozna.
- 39 Ilyen körülmények között az Európai Unió Alapjogi Chartájának a rendelkezései ugyancsak nem alkalmazhatók ilyen helyzetben (lásd, ebben az értelemben: Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 21. és 22. pont).
- 40 A fenti megfontolások fényében az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot akként kell értelmezni, hogy az nem mondja ki az önmagában az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazandó általános elvét.

A második és a harmadik kérdésről

- 41 Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második és a harmadik kérdést nem szükséges megvizsgálni.

A negyedik kérdéstről

- 42 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelvet akként kell-e értelmezni, hogy a munkavállaló elhízása az irányelv értelmében vett „fogyatékosnak” tekinthető, és amennyiben igen, ezen állapot mely feltételek mellett jár azzal a következménnyel, hogy az érintett személy számára biztosítani kell a fogyatékoság alapján történő megkülönböztetéssel szemben az említett irányelv által nyújtott védelmet.

Az elfogadhatóságról

- 43 A dán kormány azt állítja, hogy a negyedik kérdés elfogadhatatlan, mivel hipotetikus jellegű. A kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott ténybeli elemekből ugyanis nem következik, hogy K. Kaltoft nem tudta biztosítani feladatainak ellátását azon időszakban, amelynek folyamán a Billund Kommune alkalmazásában állt, és az még kevésbé, hogy őt a 2000/78 irányelv értelmében „fogyatékosnak” tekintették volna. Következésképpen az e kérdésre adott válasz nem lenne hasznos az alapjogvita megoldása szempontjából.
- 44 Egyébiránt a dán kormány arra hivatkozik, hogy a negyedik kérdésre adandó válasszal kapcsolatban nem merül fel ésszerű kétely, mivel egyértelműen levezethető a Bíróság ítélkezési gyakorlatából. A HK Danmark ítélet (C-335/11 és C-337/11, EU:C:2013:222) 47. pontjának fényében ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság maga is állást foglalhatna a „fogyatékoság” 2000/78 irányelv szerinti fogalmának meghatározásával kapcsolatban.
- 45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkel létrehozott eljárás keretében kizárólag az alapeljárásban eljáró és a meghozandó bírósági döntésért felelős nemzeti bíróság jogosult mérlegelni – az ügy sajátosságaira figyelemmel – egyrészt az előzetes döntéshozatal szükségességét annak érdekében, hogy döntését meghozhassa, másrészt azt, hogy a Bíróság számára feltett kérdések relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. A nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések relevanciájának vélelmét csak kivételesen lehet megdönteni, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd főként: Åkerberg Fransson ítélet, EU:C:2013:105, 39. és 40. pont; B-ítélet., C-394/13, EU:C:2014:2199, 19. pont).
- 46 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság kétségeket táplál a „fogyatékoság” 2000/78 irányelv szerinti fogalmának értelmezésével kapcsolatban, és negyedik kérdésével arra keresi a választ, hogy e fogalmat alkalmazni kell-e egy olyan, elhízott munkavállaló tekintetében, akit elbocsátottak.
- 47 E körülmények között nem nyilvánvaló, hogy az uniós jognak a kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezése ne lenne szükséges ez utóbbi fórum számára az előtte kezdeményezett jogvita eldöntéséhez.
- 48 Semmi esetre sem tilos egyébiránt a nemzeti bíróság számára, hogy olyan, előzetes döntéshozatal iránti kérdést terjesszen elő a Bíróságnak, amelynek megválaszolásával kapcsolatban az alapeljárás alperesei szerint nem merül fel ésszerű kétely (lásd: Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Ennélfogva a negyedik kérdést elfogadhatónak kell tekinteni.

A kérdés érdeméről

- 50 Előzetesen rá kell mutatni, hogy a 2000/78 irányelv célja – mint ez 1. cikkéből kitűnik – az e cikkben felsorolt okokon, így többek között a fogyatékoságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek meghatározása.
- 51 Az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben többek között fogyatékoság miatt.
- 52 A 2000/78 irányelvet, 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében, az Unióra átruházott hatáskörök korlátain belül minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve az állami szerveket is, többek között az elbocsátás felvételei vonatkozásában.
- 53 A fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Unió által történő ratifikálását követően, amelyet az Európai Közösség nevében a 2009. november 26-i 2010/48/EK tanácsi határozat (HL 2010. L 23, 35. o.) hagyott jóvá, a Bíróság megállapította, hogy a 2000/78 irányelv alkalmazásában a „fogyatékoság” fogalma olyan korlátozottságként értendő, amely különösen valamilyen hosszan tartó testi, szellemi vagy lelki ártalmon alapul, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és más munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben (lásd: HK Danmark ítélet, EU:C:2013:222, 37–39. pont; Z.-ítélet., C-363/12, EU:C:2014:159, 76. pont; Glatzel-ítélet, C-356/12, EU:C:2014:350, 45. pont).
- 54 A „fogyatékoság” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem csupán a szakmai tevékenység végzésének lehetetlenségére vonatkozik, hanem az ilyen tevékenység végzésének zavarára is. Az ettől eltérő értelmezés összeegyeztethetetlen lenne ezen irányelv célkitűzésével, amely célkitűzés többek között arra irányul, hogy a fogyatékos személy hozzáférhessen valamely munkához, illetve azt végezhesse (lásd: Z.-ítélet, EU:C:2014:159, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Továbbá ezen irányelvnek az egyenlő bánásmód megvalósítására törekvő céljával ellentétes lenne az, ha a fogyatékoság okai alapján különbözőképpen állapítanák meg az irányelv hatályát (lásd: HK Danmark ítélet, EU:C:2013:222, 40. pont).
- 56 A „fogyatékoság” 2000/78 irányelv szerinti fogalma nem függ ugyanis attól, hogy az adott személy hozzájárulhatott-e, és milyen mértékben, fogyatékoságának létrejöttéhez.
- 57 Egyébiránt a 2000/78 irányelv 1. cikke értelmében vett „fogyatékoság” fogalmának meghatározása megelőzi az irányelv 5. cikkében foglalt megfelelő alkalmazkodási intézkedések meghatározását és értékelését. Ugyanis ezen irányelv (16) preambulumbekzdésének megfelelően az ilyen intézkedések a fogyatékos személyek szükségleteinek figyelembevételére irányulnak, azok tehát következményei, nem pedig alkotóelemei a „fogyatékoság” fogalmának (lásd, ebben az értelemben: HK Danmark ítélet, EU:C:2013:222, 45. és 46. pont). Következésképpen önmagában az a körülmény, hogy ilyen alkalmazkodási intézkedések meghozatalára K. Kaltoft tekintetében nem került sor, nem elegendő annak megállapításához, hogy őt nem lehet az említett irányelv értelmében vett fogyatékos személynek tekinteni.
- 58 Meg kell állapítani, hogy az elhízás önmagában nem tekinthető a 2000/78 irányelv értelmében „fogyatékoságnak”, mivel jellegénél fogva nem szükségszerű következménye a jelen ítélet 53. pontjában említetthez hasonló korlátozottság.
- 59 Ezzel szemben abban az esetben, ha az adott körülmények között az érintett munkavállaló elhízása olyan korlátozottsággal jár, amely különösen valamilyen testi, szellemi vagy lelki ártalmon alapul, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és más

munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben, és ha ez a korlátozottság hosszan tartó, az ilyen állapot a 2000/78 irányelv értelmében vett „fogyatékoság” fogalma alá tartozhat (lásd ebben az értelemben: HK Danmark ítélet, EU:C:2013:222, 41. pont).

- 60 Ez a helyzet például akkor, ha a munkavállaló elhízása korlátozza az adott személy teljes, hatékony és más munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben e személy csökkent mozgásképessége vagy olyan betegsége fennállása folytán, amely gátolja őt munkája végzésében vagy zavarja szakmai tevékenységének gyakorlása során.
- 61 A jelen ügyben, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kijelentette, nem vitatott, hogy K. Kaltoft elhízott volt azon időszakban, amelynek folyamán a Billund Kommune alkalmazásában állt, tehát hosszú időn keresztül.
- 62 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben, annak ellenére, hogy K. Kaltoft – amint az a jelen ítélet 17. pontjában megállapítást nyert – munkáját mintegy tizenöt éven keresztül végezte, elhízása a jelen ítélet 53. pontjában foglalt feltételeket teljesítő korlátozottsággal járt-e.
- 63 Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jutna, hogy K. Kaltoft elhízása teljesíti a jelen ítélet 53. pontjában foglalt feltételeket, emlékeztetni kell arra, hogy – ami az alkalmazandó bizonyítási terhet illeti –, a 2000/78 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének megfelelően a tagállamok nemzeti igazságszolgáltatási rendszerüknek megfelelően megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy amikor azok a személyek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkoznak, amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt, akkor az alperes kötelessége annak bizonyítása, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét. Az említett cikk (2) bekezdése értelmében annak (1) bekezdése nem akadályozza meg, hogy a tagállamok a bizonyítási teherre vonatkozóan olyan szabályokat vezessenek be, amelyek kedvezőbbek a felperes számára.
- 64 A fenti megfontolások fényében a negyedik előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelvet akként kell értelmezni, hogy a munkavállaló elhízása az ezen irányelv értelmében vett „fogyatékoságnak” tekinthető, amennyiben ez az állapot olyan korlátozottsággal jár, amely különösen valamilyen hosszan tartó testi, szellemi vagy lelki ártalmon alapul, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és más munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben. A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben e feltételek teljesülnek-e.

A költségekről

- 65 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az uniós jogot akként kell értelmezni, hogy nem mondja ki az önmagában az elhízás alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazandó általános elvét.**

- 2) A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvet akként kell értelmezni, hogy a munkavállaló elhízása az ezen irányelv értelmében vett „fogyatékoságnak” tekinthető, amennyiben ez az állapot olyan korlátozottsággal jár, amely különösen valamilyen hosszan tartó testi, szellemi vagy lelki ártalmon alapul, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és más munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben. A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben e feltételek teljesülnek-e.

Aláírások